Stuk **1893** (2008-2009) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

24 oktober 2008

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Johan Sauwens, Ludo Sannen en Patrick Lachaert –

houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Algemene toelichting

In het Grinddecreet werd in 1993 de optie genomen om een einde te maken aan de grindwinning in Limburg, na de winning van de in artikel 14 van het Grinddecreet opgegeven tonnages. Om verscheidene redenen werden verscheidene uitzonderingen op dat absolute verbod toegestaan:

– van bij het begin werd er een uitzondering toegestaan voor grind, gewonnen als nevenproduct van het kwartszand;

– er werd eveneens een uitzondering toegestaan voor overmachtsituaties;

– door artikel 43 van het decreet van 22 december 2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 werd nog een uitzondering gemaakt voor grindwinning in het kader van zuinig ruimtegebruik en de uitvoering van het principe van optimale ontginning voor de hoeveelheden grind in de vergunde grindwinningsgebieden.

Intussen is echter de overtuiging gegroeid dat de grindwinning ook een hefboom kan zijn om maatschappelijk belangrijke ruimtelijke projecten te realiseren, die zonder die hefboom moeilijk of helemaal niet realiseerbaar zouden zijn, onder meer omdat de budgettaire middelen niet voorhanden zijn.

Zo hebben recent de grindsector (vertegenwoordigd door de vzw Belbag waarin de exploitanten van de grindwinningen verenigd zijn) en de Limburgse milieuwerking elkaar gevonden in een overeenkomst waarin zij hun consensus uitdrukken dat commerciële grindwinning mogelijk moet zijn als dat de mogelijkheid geeft om landschapsecologie en de biodiversiteit van de Limburgse natuur te verbeteren.

De krachtlijnen van die overeenkomst zijn aanvaardbaar. De krachtlijnen gaan uit van de volgende overwegingen:

– men kiest voor een projectmatige aanpak, niet via het Oppervlaktedelfstoffendecreet, daar de grindwinning in Limburg eindig dient te zijn. Per project wordt onderzocht of grindwinning een facet van het project kan zijn en eventueel zelfs de aanzet van een project tot realiseren van een maatschappelijk doel. De projecten worden afzonderlijk beoordeeld, zonder dat er een koppeling is tussen de projecten. Het project moet het mogelijk maken om een logische samenhang te bereiken tussen enerzijds de (na)bestemming en anderzijds de bouwheer, de projectvoorbereiding, de afwerking, de uitrusting en het beheer;

– men kiest voor een aanpak via overleg en in consensus: beide partijen (grindsector en milieu) werken het project in onderling overleg en consensus uit. Allicht zullen ook andere betrokken partijen bij het uitwerken van een maatschappelijk project in dat model betrokken moeten worden. Deze aanpak veronderstelt dat er gewerkt kan worden in vertrouwen;

– men aanvaardt het principe van de eindigheid van de Limburgse grindwinning behoudens de decretaal aanvaarde uitzonderingen;

– men kiest voor een aanpak waarbij zoveel mogelijk via het bestaande juridisch instrumentarium geregeld wordt;

– men kiest voor een aanpak waarvan de randvoorwaarden als volgt zijn vastgelegd:

  1° er moet een win-winsituatie ontstaan, waarbij niet alleen grind gewonnen wordt, maar waarbij ook een meerwaarde voor de landschapsecologie en de biodiversiteit in Limburg gerealiseerd worden;

  2° de onvervangbare biotopen moeten gevrijwaard blijven; het gaat daarbij om gebieden waar de aanwezige biodiversiteit het resultaat is van een lang geologisch of natuurhistorisch ontwikkelingsproces of gebieden waar de kernpopulaties of relictpopulaties van kenmerkende soorten op regionaal niveau aanwezig zijn;

  3° bestaande waardevolle natuur- en landschapswaarden worden maximaal intact gelaten; projecten in dergelijke gebieden zullen met grote terughoudendheid onderzocht worden.

Daarbij gelden de Landschapsatlas en de Biologische Waarderingskaart als richtinggevende instrumenten;

4° de mogelijkheden tot het realiseren van projecten moeten geconcentreerd worden op het ontwikkelen van nieuwe natuur- en landschapswaarden op locaties waar die nu nog (in hoge mate) ontbreken. Daar kan na ontginning gezocht worden naar een herinrichting en uitrusting naar natuurdoeltypen, passend in de bestemming van het betrokken gebied. Voor projectlocaties in agrarisch gebied die eigendom zijn van de grindsector kan – in overleg met de landbouwsector, de nabestemming gelegen zijn in een groene bestemming – er wordt daarbij voornamelijk gedacht aan realisaties in het rivierbed van de Maas. Met rivierbed wordt bedoeld de zone tussen de winterdijk en zomerstroomgeul van de rivier. Voorafgaandelijke grindwinning maakt dergelijke realisatie mogelijk op het terrein;

5° de tijdsimpact en de ruimtelijke impact van de projecten moeten zo beperkt mogelijk gehouden worden, wat betekent dat:

a) de graafwerken en herinrichting snel op elkaar moeten volgen;

b) er planmatig en gefaseerd gewerkt moet worden;

c) het aantal plaatsen in de regio waar men gelijktijdig werkzaam is moet beperkt worden en na herinrichting zo snel mogelijk ontruimd;

d) de extra stof-, transport- en lawaaihinder moeten bestreden worden;

6° als bijzondere voorwaarde voor de projecten in het rivierbed geldt dat enkel projecten mogelijk zijn voor hoogwaterbescherming of natuur- en landschapsontwikkeling;

7° als bijzondere voorwaarde voor de projecten op het Kempens plateau geldt dat enkel projecten mogelijk zijn boven het grondwaterniveau en gericht op het uitbreiden van het heideareaal of van het heischraal grasland.

De uitvoering van deze overeenkomst creëert een klassieke, zuivere win-winsituatie: de Limburgse grindsector ziet de mogelijkheid om haar marktpositie in het grind minstens voor een langere tijd te behouden; de Limburgse milieuwerking krijgt de mogelijkheid om maatschappelijk belangrijke milieuprojecten in de grindgemeenten te realiseren.

Eveneens wordt rekening gehouden met de randvoorwaarden vanuit landbouwkundig oogpunt, geformuleerd op het rondetafeloverleg van 2007:

– vooraleer nieuwe ontginningen in het kader van dit nieuw decreet in agrarisch gebied kunnen starten, dienen de ontginningen in het kader van het vorige decreet volledig afgewerkt te zijn en moeten er garanties zijn voor een tijdige realisatie van de nabestemming;

– in het belang van een correcte ruimtelijke ordening dient vooraleer ontginningen in het kader van dit decreet kunnen starten, eerst de afbakening van het agrarisch gebied in het kader van het structuurplan Vlaanderen te zijn gebeurd in de betrokken gebieden;

– de ontginningen dienen beperkt te zijn in oppervlakte, waaruit voortvloeit dat de ontginningen in een gebied zo volledig mogelijk dienen te gebeuren;

– bij ontginning in agrarisch gebied dient in de eerste instantie onderzocht te worden op welke wijze hier nabestemming landbouw, met landbouwkundig waardevolle grond, gerealiseerd kan worden. Daarbij dient er een financiële compensatie (opbrengstverlies) te worden voorzien ten opzichte van de landbouwsector;

– bij elke projectwinning dient een opvolgingscommissie opgericht te worden die de uitvoering van de nabestemming goed opvolgt, met name dat de opvulling van de grond correct en kwaliteitsvol gebeurt en dit binnen het afgesproken tijdskader. Als garantie wordt een borg voorzien;

– ontgrinding van gebieden waarvan de bodembestemming niet-agrarisch is, mogen er niet toe leiden dat er binnen het agrarisch gebied naar grondcompensatie wordt gezocht.

Men is tot de vaststelling gekomen dat in de bestaande regelgeving de instrumenten om deze winwinsituatie mogelijk te maken, niet bestaan. Enerzijds is er het verbod op grindwinning en anderzijds komt een instrument als het natuurinrichtingsproject niet tegemoet aan de behoefte om de grindwinning te gebruiken als hefboom; bovendien zijn die instrumenten afgestemd op natuurprojecten, terwijl het instrument ook beschikbaar moet zijn voor andere ruimtelijke maatschappelijk relevante projecten, voor zover de randvoorwaarden inzake leefmilieu en landbouw ingevuld zijn.

Daarom wordt de noodzaak aangevoeld om op het grindwinningsverbod een extra uitzondering mogelijk te maken voor grindwinnning, die past in projecten die noodzakelijk zijn voor het bereiken van maatschappelijke doelstellingen van groot openbaar belang en die zelf niet bestaan in het winnen van grind.

Het voorstel heeft de uitdrukkelijke bedoeling om deze projecten en krachtlijnen mogelijk te maken door in het Grinddecreet een extra uitzondering te creëren voor projectgrindwinning, waaronder wordt verstaan een project waarbij het grind gewonnen wordt naar aanleiding van maatschappelijke projecten. Voor de projectgrindwinning volstaat een vergunning, af te geven door de Vlaamse Regering, die grindwinning toelaat op de percelen van het project of infrastructuurwerk.

Het is de uitdrukkelijke bedoeling dat die projectgrindwinning beschouwd wordt als een afzonderlijke vorm van grindwinning, waarvoor de regels van het Grinddecreet verder niet gelden.

Tegelijkertijd heeft het voorstel de bedoeling om een praktisch probleem op te lossen dat ontstaat naar aanleiding van de uitvoering van infrastructuurwerken die uitgevoerd worden in de grindgemeenten. Daarbij komen onvermijdelijk grote hoeveelheden grind vrij als noodzakelijk nevenproduct; het is evenwel niet duidelijk hoever die grindwinning kan worden toegestaan als noodzakelijk uitvloeisel van de infrastructuurwerken.

Een voorbeeld maakt de aard van het probleem duidelijk: om het bodempeil te realiseren bij de aanleg van een nevengeul voor de Maas moet deze geul gegraven worden. Het eerste deel van de afgraving is de bovenste bodemlaag die geen grind bevat, waarna ook nog een geringe afgraving van de grindlaag nodig is. Aangezien de bouwheer de afgegraven bovenlaag evenwel ook nog moet afvoeren, waardoor de kostprijs van het project toeneemt, lijkt het opportuun om hem toe te laten de grindlaag verder te laten afgraven zodat er valoriseerbaar grind gewonnen wordt waarin de afgegraven bodemlaag kan aangebracht worden, om het noodzakelijke bodempeil te bereiken.

Een soortgelijk probleem is het bergen van de dekgrond die in het winterbed afgegraven moet worden.

Het probleem bestaat erin dat men bewust grind afgraaft, terwijl er discussie over kan bestaan of dat technisch noodzakelijk is voor het project.

Aangezien in Vlaanderen inzake oppervlaktedelfstoffen de beginselen gelden om de delfstoffen zo optimaal mogelijk te winnen op basis van een zuinig ruimtegebruik en de ontginning te organiseren op zo'n wijze dat er een maximale wederzijdse versterking ontstaat tussen de economische componenten, de sociale componenten en de milieucomponenten, is een dergelijke werkwijze bij openbare infrastructuurwerken aanvaardbaar. Gebruikelijk duidt men dat aan met het principe werk-met-werkmaken.

Ook hiervoor geldt dat de grindwinning niet aan de andere bepalingen van het Grinddecreet onderworpen is.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Artikel 1 behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit artikel legt de noodzakelijke definities vast.

De inhoud van het begrip 'grindwinning bij infrastructuurwerken' lijkt voldoende duidelijk uit de omschrijving. Om de werking van deze uitzondering geen te groot toepassingsveld te geven, wordt uitdrukkelijk vermeld dat de grindwinning enkel mogelijk is voor infrastructuurwerken van openbaar nut en voor werken die de grindwinning zelf niet tot doel hebben. De beperking tot infrastructuurwerken

van openbaar nut is gerechtvaardigd, omdat enkel voor redenen van algemeen belang een uitzondering gemaakt kan worden op het verbod tot grindwinning boven de quota.

De definitie van het begrip 'projectgrindwinning' geeft eveneens voldoende aan dat de grindwinning geen doel op zich is: het gaat om grindwinning die gepaard gaat met de realisatie van een ander doel.

De term 'maatschappelijk project' kan een ruimere lading dekken dan projecten betreffende de natuurinrichting. Dat hoeft op zich geen bezwaar te zijn, voor zover de randvoorwaarden van het project vervuld zijn.

De term 'van groot openbaar belang' wordt toegevoegd om ook de reden van de uitzondering op het grindwinningsverbod te benadrukken: het algemeen belang is er mee gebaat.

De definitie van het begrip 'project' is geïnspireerd op de omschrijving van het begrip project in artikel 4.1.1., §1, 5°, a), eerste gedachtestreepje, van het decreet inzake milieubeleid. Die definitie legt de nadruk op het ruimtelijk karakter van project. De volledige definitie van 'project' in artikel 4.1.1, §1, 5°, luidt als volgt:

"5° project:

a) een voorgenomen vergunningsplichtige activiteit of een vergunningsplichtige activiteit die moet worden hervergund bij het verstrijken van de geldigheidsduur van de lopende vergunning en die bestaat uit:

– de uitvoering van bouwwerken, de totstandbrenging en in voorkomend geval de exploitatie van andere installaties, werkzaamheden of andere ingrepen in het milieu, inclusief de grondwaterwinningen en de ingrepen voor de ontginning van natuurlijke rijkdommen; of

– de exploitatie van een inrichting; dit is het hele door een exploitant beheerde gebied waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in een of meer installaties, met inbegrip van gemeenschappelijke of bijbehorende infrastructuur of activiteiten; of

b) een voorgenomen activiteit met negatieve gevolgen voor het milieu die wordt meegefinancierd door het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de internationale samenwerking;".

Een alternatief voor de omschrijving van 'project' is terug te vinden in het begrip natuurinrichtingsproject zoals het fungeert in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Artikel 47 van dit decreet omschrijft een natuurinrichtingsproject als het geheel van maatregelen en inrichtingswerkzaamheden die gericht zijn op een optimale inrichting van een gebied met het oog op het behoud, het herstel, het beheer en de ontwikkeling van natuur en natuurlijk milieu in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), de speciale beschermingszones en in groen-, park-, buffer-, bos- en bosuitbreidingsgebieden en de ermee vergelijkbare gebieden, aangeduid op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.

Dit alternatief heeft echter het nadeel dat het beperkt is tot de natuurinrichting en dat de hefboom van de grindwinning onvoldoende tot uiting komt.

Het begrip 'project' wordt verder beperkt door te voorzien dat het moet gaan om projecten waarin de projectgrindwinning een substantieel onderdeel is, maar niet het doel op zich mag zijn van het project. De grindwinning moet haar rol van hefboom ten volle kunnen krijgen. Vandaar ook dat er enkel sprake kan zijn van dergelijke projecten in grindgemeenten.

Onder punt 19° wordt de definitie toegevoegd van het projectcomité, dat in artikel 20sexies wordt opgericht.

Artikel 3

Artikel 3 herschrijft artikel 14, zodat de extra uitzondering op de absolute quota op de grindwinning in Limburg mogelijk wordt voor grindwinning bij infrastructuurwerken en projectgrindwinning. Om de leesbaarheid van het artikel te behouden, wordt er voor geopteerd de uitzonderingen uit het eerste lid van §1 te lichten en toe te voegen als een derde lid. Het artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 4

Artikel 4 voegt artikel 14bis toe om mogelijk te maken dat grindwinning als nevenwinning voor infrastructuurwerken mogelijk is, in die zin dat alle wer-

ken gerealiseerd kunnen worden op de percelen zelf. Dat moet mogelijk maken dat het principe werk-met-werkmaken bij infrastructuurwerken volledig op de percelen zelf waarop de werken worden uitgevoerd, kan worden toegepast, maar ook niet verder.

Het kan niet de bedoeling zijn dat onder het mom van infrastructuurwerken elders aan grindwinning gedaan kan worden, of dat grindwinning op de percelen wordt toegestaan die verder reikt dan datgene wat nodig is om de werken volledig op deze percelen te voltrekken. Maar het moet duidelijk zijn dat het bergen van de ontgraven grond meegenomen moet worden in de omschrijving van de infrastructuurwerken.

Lid 4 onttrekt deze grindwinning aan de werking van het Grinddecreet.

Artikel 5

Artikel 5 voegt het hoofdstuk IIIbis in, in het Grinddecreet. Omdat dat hoofdstuk bestaat uit zes artikelen zal elk onderdeel van dit artikel afzonderlijk worden toegelicht.

Artikel 20bis

Artikel 20bis legt het beginsel vast dat de projectgrindwinning toegestaan moet worden door de Vlaamse Regering bij vergunning. Het moet gaan om ruimtelijke projecten, om aan te geven dat de projecten die bedoeld worden, een ruimtelijke impact moeten hebben. Dat volgt ook al uit de verwijzing naar de definitie in artikel 4.1.1. van het decreet inzake het milieubeleid.

Door de ruimtelijke impact is het wenselijk eerst de vergunning af te geven aan de houder van de stedenbouwkundige vergunning van de persoon die de werken uitvoert.

Omdat de grindwinning evenwel wellicht ook in het kader van een ander juridisch instrument uitgevoerd zal worden (ruimtelijke uitvoeringsplan enzovoort) en verwacht wordt dat de grindwinning uitgevoerd wordt door een exploitant, gespecialiseerd in de grindwinning, wordt de mogelijkheid voorzien dat de vergunning direct aan hem wordt afgegeven.

Indien er projecten worden opgezet zonder directe bouwwerken, (zoals natuurinrichtingsprojecten) zal moeten onderzocht worden wie het meest aangewezen is om te fungeren als vergunninghouder. Die situatie lijkt echter onbestaanbaar, aangezien een grindwinning minstens de afgifte van een vergunning voor het wijzigen van het reliëf impliceert.

De 'modus operandi' van het project wordt toegelicht in artikel 20sexies. Het komt erop neer dat het projectcomité in consensus een project voorstelt aan de Vlaamse Regering die het al dan niet goedkeurt. Bij goedkeuring moet het geoperationaliseerd worden via de diverse juridische technieken die de wetgeving daarvoor beschikbaar stelt. De koppeling tussen het project en de grindwinning moet gemaakt worden in het project en onder meer geoperationaliseerd worden via de grindwinningsvergunning.

Daarom zal in het project aangegeven worden hoe de grindwinning moet verlopen en vanaf welk moment die kan worden aangevat. Deze afspraken moeten conform hernomen worden in de vergunning.

Het decreet zal in artikelen 20ter en 20quinquies bijzondere verplichtingen vastleggen voor de houder van de vergunning, samen met de exploitant van de vergunde projectgrindwinning.

Het principe wordt ingeschreven dat de andere artikelen uit het Grinddecreet niet van toepassing zijn, uitgezonderd artikel 1 (bevoegdheid van het Vlaamse Gewest), artikel 2 (de definities), artikel 7, §3 (de lijst van de grindgemeenten), artikel 14 (de eindigheid van de grindwinning met haar uitzonderingen), artikel 23 (de opsporingsbevoegdheid) en artikel 24 (de strafbepalingen).

Artikel 20ter

Dit artikel legt de algemene principes vast die de exploitant van de projectgrindwinning moet respecteren bij het ontginnen. Het gaat om de algemene beginselen die aan de basis liggen van elke winning van oppervlaktedelfstoffen wanneer die is toegestaan.

De verplichting wordt via de hoofdelijkheid uitgebreid tot de houder van de vergunning van de projectgrindwinning wanneer dat niet dezelfde persoon is als de exploitant. Dat geeft aan de overheid een bredere waarborg voor de naleving van de fundamentele verplichtingen.

Artikel 20quater

Dit artikel bepaalt de bijzondere voorwaarden voor de projectgrindwinning. Die voorwaarden leggen het accent op de natuurwaarden die gerespecteerd moeten worden bij de realisatie van de grindwinning voor maatschappelijke projecten die als doel hebben meerwaarde voor de natuur te creëren.

Artikel 20quinquies

Dit artikel regelt de financiering van de afwerking en de uitrusting, nadat de grindwinning ter uitvoering van het project beëindigd is. Het beginsel is duidelijk: de exploitant staat samen met de vergunninghouder in voor die kosten.

Er wordt uitdrukkelijk niet gekozen om te werken via het systeem van de heffingen ter financiering van de afwerking en de uitrusting. In het Grinddecreet is in artikel 15 het instrument van de waarborgovereenkomst opgenomen. Die overeenkomst heeft in de praktijk haar nut bewezen, aangezien zij verscheidene nadelen van de financiering via de heffing opheft:

– de recuperatie van de btw wordt mogelijk;

– het stelsel van de aanbestedingen en/of offerteaanvragen waarlangs een financieringsstelsel met heffingen moet werken, verhoogt zowel de kostprijs als de uitvoeringstermijn die met de afwerking en de uitrusting gepaard zou gaan;

– door de financiering bij de exploitant/vergunninghouder te laten, kan deze synergieën creëren die hem ook ten goede mogen komen.

Het waarborgstelsel geeft voldoende zekerheid dat de afwerking en uitrusting ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Artikel 20sexies

Dit artikel regelt de werkwijze van het overleg- en consensusmodel dat aan de basis zou moeten liggen van de maatschappelijke projecten gepaard gaande met projectgrindwinning.

Daartoe wordt een projectgrindwinningscomité opgericht waarvan de samenstelling op voldoende wijze mogelijk moet maken dat de betrokken spelers in het overleg worden betrokken.

Het is de taak van het projectcomité om de voorstellen van projecten uit te werken, te volgen en te letten op de afwerking en de uitrusting van de projectzones; deze bevoegdheid wordt beperkt tot het uitwerken van de bedoelde maatschappelijke projecten (met een ruimtelijke impact) waarin de projectgrindwinning een duidelijke rol speelt, wellicht zelfs van katalysator of hefboom. Vandaar dat deze projecten ook enkel in de grindgemeenten mogelijk zijn.

De taak van het projectcomité is dus in de eerste plaats die van initiator. Omdat daarbij de rol van de grindwinning als substantieel wordt ervaren en er in de bestaande regelgeving geen passend instrument gevonden is waarin ook de grindwinningssector vertegenwoordigd is, wordt ervoor gekozen een bevoegd comité ter zake op te richten.

De bevoegdheid van het projectcomité grijpt niet in op de bevoegdheden van andere overheden, zoals de bevoegdheden van de natuurinrichtingscomités en natuurinrichtingscommissies.

Daarnaast is het projectcomité ook het geschikte orgaan om de conforme uitvoering van de projecten te volgen en het project verder te initiëren bij de noodzakelijk interveniërende overheden.

Omdat consensus de basis is van de werking, wordt de consensus opgelegd als uitgangspunt bij het formuleren van het voorstel. Gezien de consensusvoorwaarde, de samenstelling van het projectcomité (met vertegenwoordigers van overheden, landbouw, milieu en grindsector) en de noodzakelijke toepassing van andere juridische instrumenten om het project operationeel te maken, wordt de mogelijkheid voor de

Vlaamse Regering met betrekking tot deze projecten beperkt tot goed- of afkeuring. Zij heeft niet de mogelijkheid om het voorstel te amenderen.

Voor de implementatie van het eigenlijke project kan een beroep gedaan worden op het juridische instrumentarium dat in andere wetgeving terug te vinden is. Daarbij lijkt het opstellen van een ruimtelijk uitvoeringsplan een centrale rol te gaan vervullen om het project zo concreet mogelijk uit te werken; maar dat is niet het enig beschikbare juridisch instrument: er zijn ook nog de natuurrichtplannen, de beheersovereenkomsten, natuurinrichtingsprojecten, publieke erfdienstbaarheden, zelfs ruilverkavelingen enzovoort.

Het voorstel zou wel moeten aangeven op welke wijze het project het best geïmplementeerd zou worden.

Daarom wordt de minimale inhoud van het projectvoorstel voorgeschreven. Minimaal moet in het voorstel immers aangegeven zijn welke doelstelling men op welke wijze wil bereiken, waarbij er aandacht moet zijn om de gevolgen daarvan op een behoorlijke wijze vooraf te onderzoeken en in te schatten. Dat creëert de mogelijkheid om openbare onderzoeken te organiseren, milieueffectenrapporten te laten opstellen enzovoort.

Maar bovendien zal in het voorstel aandacht moeten worden besteed aan de toekomst van het project zodra de projectgrindwinning is beëindigd en het project is afgewerkt en uitgerust. De gewenste beheers- en eigendomssituatie moet opgegeven worden met opgave van de manier waarop die moet worden bereikt en de personen, organisaties en overheden die daarin een rol spelen.

Omdat de Vlaamse regelgeving een rijk instrumentarium heeft om dergelijke onderzoeken uit te voeren en om de verschillende projectstappen te realiseren, is het wenselijk dat het project duidelijk aangeeft welke bestaande middelen daarvoor zullen worden gebruikt.

De modus operandi van het projectvoorstel is deze van een draaiboek waarin wordt aangegeven wat men wil bereiken met de beschrijving van de procedure die men wil volgen om dat doel te bereiken, en waarbij er aandacht is om de gevolgen hiervan te onderzoeken.

Artikel 20septies

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering een uitvoeringsbesluit bij deze reglementering moet vaststellen, waarin zij in het bijzonder oog heeft voor de werking van het hierboven vermelde projectcomité.

Johan SAUWENS

Ludo SANNEN

Patrick LACHAERT

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Aan artikel 2 van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning, gewijzigd bij het decreet van 7 december 2007, worden een punt 16° tot een punt 19° toegevoegd, die luiden als volgt:

"16° grindwinning bij infrastructuurwerken: de bedoelde of onbedoelde grindwinning die optreedt bij werken aan of het aanleggen van infrastructuur van openbaar nut die zelf niet de exploitatie van grind tot doel hebben;

17° projectgrindwinning: de grindwinning die gepaard gaat met de realisatie van een maatschappelijk project van groot openbaar belang dat op zichzelf niet gericht is op het winnen van grind;

18° project: een geheel van activiteiten houdende de uitvoering van werken, de totstandbrenging en in voorkomend geval de exploitatie van installaties, werkzaamheden of andere ingrepen in het milieu, dat maatschappelijk van groot openbaar belang is, dat op zichzelf niet gericht is op het winnen van grind maar waarvan de projectgrindwinning een substantieel onderdeel is en te realiseren is in een gemeente die voorkomt op de lijst, vastgesteld conform artikel 7, §3;

19° projectcomité: het projectgrindwinningscomité zoals omschreven in artikel 20sexies.".

Artikel 3

In artikel 14, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 22 december 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de eerste zin wordt de zinsnede ", met uitzondering van de grindwinning als nevenproductie die dient voor de winning van het onderliggende kwartszand," geschrapt;

2° een tweede lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Als uitzondering op het verbod in §1, eerste lid, wordt voor het bepalen van de vermelde quota geen rekening gehouden met:

a) het grind, gewonnen als nevenproductie bij de winning van het onderliggende kwartszand;

b) het grind, gewonnen bij infrastructuurwerken toegestaan volgens de bepalingen in artikel 14bis;

c) het grind, gewonnen bij de realisatie van projectgrindwinning, toegestaan volgens de bepalingen van hoofdstuk IIIbis.".

Artikel 4

In hetzelfde decreet wordt een artikel 14bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 14bis

Voor de door de Vlaamse Regering aangewezen werken aan of aanleg van infrastructuur van openbaar nut, kan de Vlaamse Regering de winning van grind toestaan op de percelen waarop de infrastructuurwerken worden uitgevoerd.

De grindwinning moet beperkt blijven tot de ontgraving die noodzakelijk is voor de volledige realisatie op de percelen van het aangewezen infrastructuurwerk, met inbegrip van de berging van de ontgraven gronden.

De toestemming wordt verleend aan de houder van de stedenbouwkundige vergunning.

De artikelen 3 tot 13, 15 tot 22 en 23bis, zijn niet van toepassing op de grindwinning bij infrastructuurwerken.".

Artikel 5

In hetzelfde decreet wordt een hoofdstuk IIIbis, bestaande uit de artikelen 20bis tot 20septies

ingevoegd, dat luidt als volgt:

"HOOFDSTUK IIIbis

De maatregelen betreffende de projectgrindwinning

Artikel 20bis

De Vlaamse Regering kan de grindwinning toestaan op de percelen waar maatschappelijke projecten van groot openbaar belang worden gerealiseerd.

Daartoe verleent de Vlaamse Regering aan de houder van de stedenbouwkundige vergunning voor de werken, vermeld in het maatschappelijk project of aan een kandidaat-exploitant tot grindwinning, een vergunning tot projectgrindwinning.

De uitvoerbaarheid van en de voorwaarden voor de projectgrindwinning worden in de vergunning bepaald in overeenstemming met het project zoals vastgelegd in het projectcomité en goedgekeurd door de Vlaamse Regering volgens de bepalingen van artikel 20sexies.

De artikelen 3 tot 7, §2, de artikelen 8 tot 13, 14bis tot 20, 21, 22 en 23bis, zijn niet van toepassing op de projectgrindwinning.

Artikel 20ter

De exploitant van een vergunde projectgrindwinning en de houder van de vergunning zijn er hoofdelijk toe gehouden:

1° te ontginnen op een wijze dat er een maximale wederzijdse versterking ontstaat tussen de economische componenten, de sociale componenten en de milieucomponenten;

2° optimaal te ontginnen binnen de projectgrindwinning op basis van een zuinig ruimtegebruik.

Artikel 20quater

Voor de projectgrindwinningen gelden in elk geval de volgende voorwaarden:

1° in een rivierbed is projectgrindwinning enkel mogelijk bij projecten die tot doel hebben de realisatie van de doelstelling bedoeld in artikel 5, 6°, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, of het herstel en de ontwikkeling van de relevante habitats van bijlage I of de leefgebieden van relevante soorten van de bijlagen II tot IV van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

2° de projecten binnen de perimeter van de speciale beschermingszones, als bedoeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu moeten het herstel en de ontwikkeling tot doel hebben van de relevante habitats van bijlage I of de leefgebieden van relevante soorten van de bijlagen II tot IV van hetzelfde decreet;

3° in de gebieden met de agrarische planologische bestemmingen dienen de projecten rekening te houden met de landbouwbestemming;

4° bij de ontgrinding in agrarische planologische bestemmingen, buiten het rivierbed, dient in de eerste plaats de agrarische herbestemming nagestreefd te worden;

5° onverminderd de realisatie van de landbouwbestemming, bedoeld in 3°, zal elk project een meetbare meerwaarde realiseren op het vlak van natuur en landschap;

6° bij de winning van berggrind mag enkel boven de natuurlijke grondwaterspiegel ontgonnen worden.

Artikel 20quinquies

De exploitant van een vergunde projectgrindwinning en de houder van de vergunning, vermeld in artikel 20bis, staan hoofdelijk in voor en dragen de kosten van het afwerken en het uitrusten van de percelen in de projectgrindwinning met het oog op de realisatie van het maatschappelijk project van groot openbaar belang.

De exploitant, de vergunninghouder of een vereniging waarvan hij lid is, stelt tot zekerheid van de afwerking en de uitrusting, bij overeenkomst met het projectcomité, een financiële waarborg die voldoet aan de volgende voorwaarden:

1° voor het afsluiten van de overeenkomst stelt het projectcomité een gedetailleerde begroting op

voor alle verwachte uitgaven voor afwerking en uitrusting. Daarbij wordt uitgegaan van de uitrustings- en afwerkingskosten in geval van aanbesteding door het projectcomité, met inbegrip van de toepasselijke btw, vermeerderd met 17% risico- en coördinatiekosten;

2° de overeenkomst moet voldoende zekerheid bieden om het afwerken en het uitrusten na de ontgrinding door de exploitant, de vergunninghouder of de vereniging, daadwerkelijk te waarborgen;

3° de exploitant, de vergunninghouder of de vereniging stelt een onherroepelijke bankwaarborg die, ingeval de exploitant of de vereniging de verbintenissen tot afwerking en uitrusting niet of slechts gedeeltelijk nakomt, op eerste verzoek kan worden aangesproken; het maximaal te waarborgen bedrag van de bankwaarborg wordt vastgesteld op grond van de door het projectcomité opgestelde begroting van de kosten voor de afwerking en de uitrusting;

4° het bedrag van de bankwaarborg wordt halfjaarlijks aangepast aan de vordering van de werken, wat inhoudt dat het wordt verhoogd naarmate meer en meer wordt ontgonnen en verminderd naarmate de uitrusting en afwerking vorderen;

5° de waarborg kan enkel worden vrijgegeven in de mate dat de afwerking en de uitrusting de realisatie van het project toelaten. Dat wordt vastgesteld in een uitdrukkelijke en definitieve aanvaarding door het projectcomité. Bij vaststelling van niet-conforme afwerking en/of uitrusting of bij uitblijven van conforme afwerking en/of uitrusting moet de waarborg vervallen aan het projectcomité. De overeenkomst zal de wijze en de procedure bepalen waarop de conformiteit van de afwerking en uitrusting wordt vastgesteld.

Artikel 20sexies

§1. De Vlaamse Regering richt een projectgrindwinningscomité op dat belast wordt met de volgende taken:

1° het formuleren van voorstellen voor maatschappelijke projecten van groot openbaar belang waarvan projectgrindwinning een substantieel onderdeel is voor de realisatie van het project;

2° de voortgangsbewaking van de projectgrindwinning;

3° de voortgangsbewaking van de uitvoering van de goedgekeurde projecten;

4° het toezicht op de afwerking en de uitrusting van de projectgrindwinning tijdens en na de beëindiging van de grindwinning;

5° het sluiten van de in artikel 20quinquies vermelde overeenkomst.

De oprichting van dit comité en het instellen van zijn bevoegdheden doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van andere overheden om projecten uit te werken.

Het projectcomité bestaat uit:

1° twee vertegenwoordigers, aangewezen door de bestendige deputatie van de provincie Limburg, het betreft de leden van de deputatie, bevoegd voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu/Natuur of hun afgevaardigden;

2° de burgemeester van elke grindgemeente die voorkomt op de lijst, vastgesteld conform artikel 7, §3, of hun afgevaardigde;

3° twee leden, aangewezen door de vzw Belbag als representatieve organisatie voor de exploitanten van grindwinning;

4° twee leden, aangewezen door de representatieve landbouworganisaties vertegenwoordigd in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;

5° twee leden, aangewezen door representatieve verenigingen die uitsluitend de bescherming van het leefmilieu en de natuur als doel hebben en vertegenwoordigd zijn in de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;

6° een lid zonder stemrecht: het diensthoofd van de Buitendienst Limburg van de Dienst Natuurlijke Rijkdommen van de Vlaamse Gemeenschap of zijn afgevaardigde.

§2. Een projectvoorstel kan in het projectcomité maar worden goedgekeurd indien minstens twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is en wan-

neer er geen enkele tegenstem is van deze aanwezige of vertegenwoordigde leden tegen het voorstel.

Het projectvoorstel mag enkel betrekking hebben op maatschappelijke projecten van groot openbaar belang, en voor zover de projectgrindwinning een substantieel onderdeel is van de realisatie van het project.

§3. Het voorstel moet minimaal omschrijven:

a) welk maatschappelijk relevant doel men met de realisatie van het project wil bereiken;

b) op welke wijze de voorwaarden van artikel 20quater zullen worden nageleefd;

c) op welke wijze het doel wordt bereikt waarbij de daartoe meest aangewezen maatregelen worden vermeld die de wetgeving ter beschikking stelt en tegelijkertijd de overheden, organisaties of personen worden aangeduid die deze maatregelen kunnen uitvoeren;

d) op welke wijze de gevolgen van het gerealiseerde doel en de gevolgen van de uitvoering worden onderzocht, waarbij men de daartoe meest aangewezen onderzoeksmaatregelen vermeldt die de wetgeving daarvoor ter beschikking stelt en de overheden, organisaties of personen aanduidt die deze maatregelen kunnen uitvoeren;

e) op welke wijze het voorstel een impact heeft op de beroepslandbouw via een landbouwgevoeligheidsanalyse en landbouweffectenrapport en in voorkomend geval hoe deze impact via flankerende maatregelen dient gecompenseerd te worden;

f) welke adviezen over het project moeten worden ingewonnen;

g) vanaf welk moment de projectgrindwinning kan worden aangevat, onder welke voorwaarden de projectgrindwinning kan worden uitgevoerd en wat het minimale niveau van afwerking en uitrusting zal zijn bij de beëindiging van de grindwinning ter realisatie van de doelstelling van het project en de planologische bestemming;

h) op welke wijze het project zal worden gefinancierd;

i) wat de gewenste eigendoms- en beheerssituatie van het project is na beëindiging van de projectgrindwinning, wat kan inhouden het formuleren van een plan met betrekking tot het duurzaam beheer van het terrein na uitvoering van de projectgrindwinning; tegelijkertijd worden de overheden, organisaties of personen aangeduid die betrokken zijn bij of instaan voor de uitwerking van deze eigendoms- of beheerssituatie.

De Vlaamse Regering kan extra voorschriften in verband met de inhoud van het project bepalen.

§4. De Vlaamse Regering kan het voorstel enkel goed- of afkeuren.

Artikel 20septies

Op voorstel van het projectcomité legt de Vlaamse Regering de regels vast betreffende de procedure en de uitvoeringsmodaliteiten inzake het voorbereiden, het uitvoeren en het opvolgen van de projecten in het projectcomité.”.

Johan SAUWENS

Ludo SANNEN

Patrick LACHAERT